

reformeerden
en van de
villen, omdat
dekelijkheid"

Wisse, Geel-
en een zekere

st toch doen,
het. Wel kan
rken, dat de
mystiek zijn,
en naam op

thenen Jaar-
Een zeld-
mengelwerk"
mevrouw E.",
dat hij tot

an ziekte tot
eloofs. Daar-

Ze lag dus
st van onze

j haar kwa-
ag lieve D.
heeft het mij
hul zoo'n
n Heere ge-
re heeft me
u vervult al

p wat licht-
openbarings-
45 het gebed
verzekerd te
duizendmaal
dat het zóó
dijkt telkens,
heid; en het
t krijgt, wat
ofd" was, is
kend, die op
ru; de Heere
gezegd. Toen
an gemaakt.
im-leert men
et wil?

worstelen in
n schier be-
scheen als
et bloed be-
in den ver-
ich de pers-
e ontdekking
ilde vallen.
Toen zag zij
n den Heere
op dien dier-
met de lief-
ooglied.

d? En dan
as komen,
n gebond-
ing van de
ressiaante
koning
enaardheid
icht gesteld.
zijn woord
ler het juk
nsche licht,
merde, was
een koning,
n de glorie
het messi-
den Slaven
Jeremia 34
schap erom
schap ging.
is Davids
die onder
aren in het
de God de

vrede over

us Christus
Davids huis
t, de slaven-
af van den
le Verbond
Petrus, dien
Malchus is
licht breekt
Davids huis
n Davids
en; Chris-
vrede in
lenen en
ook voor

Doel zij kon niet over die kloof tot Hem komen. En dat kan ook niet, nietwaar lieve zuster? Dan zou de Heere maar een half werk doen. Maar Hij is een volkomen Zaligmaker. Toen werd ze ingeleid in Zach. 3 — Jozua oet vuile kleederen. En de satan stond aan haar rechterhand om haar te beschuldigen. Doch in dien zwaren strijd bleef de Heere Jezus bij haar, totdat Hij tot haar kwam over die groote kloof van schuld en zonde met deze woorden: „Want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige noch toekomstige dingen, noch hoogte noch diepte, noch eenig ander scheepsel, ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere”.

En toen stond die dierbare Borg aan haar rechterhand en sprak tot den satan: „De Heere schelde u, gij satan”, en hij moest wijken.

Zonder teere dingen ruw te willen bespreken, moet ons toch van het hart, dat mevrouw B. en ook de redactie van het Jaarboek verkeerd exegeseert, als de Man van Bozra door beiden voor den Christus wordt aangezien; dat het eveneens in strijd is met eerlijke uitlegging en door het verband reeds weersproken wordt, als de uitdrukking: „ik heb de pers alleen getreden” op Christus’ lijden betrokken wordt, want ze ziet op den toorn van den wreken God. Ook de woorden „raak mij niet aan”, die hier worden geloofd als een uitspraak, waardoor Christus de zonde als kloof tusschen Zich en de ziel ontdekt, worden hier tegen het verband in gebixigd. Want in het verhaal van Maria Magdalena gaat het over de tegenstelling tusschen den verheerlijkten Mensch en de nog niet-verheerlijkte discipelen.

Dat zijn dus bij elkaar 3 goetbedoelde, maar toch werkelijke tekstvervalsingen. Nu versta men niet verkeerd. Dat ook het misverstand inzake algemeen bekende en in bepaalden trant opgevatte bijbelteksten in Gods „voorzienigheid” nog wel kan worden aangewend om tot zuivere gedachten den weg te linnen, geloofd ieder, die voorzichtig is, graag. In al zulke gevallen doet God dat echter niet door, maar ondanks ons misverstand. Maar hier gaat het over iets anders. Hier wordt verlangd, dat men gelooven zal, dat de Heere God aan die bepaalde mevrouw E. op een allerbizarre manier een bijzondere, directe openbaring deed. En het is te veel gevraagd, te aanvaarden, dat God zijn eigen Woord verkeerd uitlegt. Maar als dan deze woorden blijven op te komen in het bewustzijn van mevrouw E. langs zuiver natuurlijke, psychologische best te verklaren, wegen, wie durft dan nog aannemen, dat al haar verzekeringen, die daarna als „recht aangenaam” voor de ziel den volke als van God verkregen goed worden voorgesteld, op dengelijke gronden worden verkregen? De auteur van den brief is dien-aangaande ten volle verzekerd.

Daarop sprak de Heere tot haar met zoo’n zoete, zalige stem: „Maria!” waarop zij in zalige zieleblijdschap uitroepde: „Rabbouni!” Daar was het, alsof de Heere Jezus naar in zijn armen nam en met haar zwom door de rivier van zijn dierbaar bloed, waarna Hij tot haar zeide: „Dit is het bad der wedergeboorte”. Hij hield haar hoofd met Zijn dierbare hand boven, zoodat ze veilig en zeker den overkant bereikte. Daar zeide Hij tot haar: „Uwe zonden zijn u vergeven”. In die zalige gemeenschap met den dierbaren Jezus heeft ze zooveel heerlijkheid ondervonden. Hij kuste haar met de kussen Zijner liefde. Hij noemde haar met de lieflijkste namen uit het Hooglied. Toch onder al die zaligheden gevoelde ze nog een leegte in de ziel. En ook dat heeft de Heere zoo heerlijk willen vervullen. De Heere Jezus zeide tot haar: „Gij zijt mijn”.

Maar wie de eerste bijbelteksten misbruikt weet, durft nu niet ineens concludeeren tot een bijzondere openbaring, die hier zou gegeven zijn.

Deze mystiek durft alles aan. Mevrouw E. en Paulus krijgen dezelfde voorrechten; ze worden immers beiden in den hemel verplaatst door een „gezicht”, ook al is de eene niet, de ander wel apostel; ook al is de dogmatiek reeds eeuwen geleden tot de erkenning gekomen van het onderscheid tusschen de bijzondere openbaringen van apostelen en de binding aan het geschreven Woord van later christenen. Van Christus lezen we:

En ja, Hij beloofde haar te zullen voorstellen aan zijn gansche heilige familie. Toen is ze opgetrokken geweest tot voor den troon des Vaders en God de Vader heeft zijn goedkeuring er over uitgesproken en tot haar gezegd: „Uwe misdaad is van u geweken en uwe zonde is verzoend”.

Merkwaardig is, dat de scherpe verlichting van het verstand, zooals ze hier dan toch aangenomen wordt (in dit geloof aan een heel bijzondere openbaring), toch zoo heel weinig uitwerkt in de gehoorzaamheid, in het intuïtief voelen van wat plicht is en de innige begeerte om daarnaar te leven. De mystiek is hier bedenkelijk eenzijdig intellectueel; wat ze in al zulke verhalen trouwens is. Want dit is het vreemde: mevrouw E. is in haar verstand dagen lang ten volle overtuigd; de „stellige kennis” van Gods beloften is haar allerwonderlijkst bijgebracht. Maar van een intuïtief voelen van haar plicht, van een rechte verhouding tegenover alles, wat boven en beneden is, bemerkt ze nog niets. Ze vordert met reuzenschreden op het pad van het weten, maar de eenzijdige houding in de aanvaarding van Gods wil komt ze niet te boven. Het is haar langs aparte openbaringswegen gezegd: Uw wil geschiede. Maar desniet-tegenstaande protesteert ze vier dagen lang metterdaad ertegen; de hemel werkt, mag men dit verhaal gelooven, tenmaal sterker op het verstand dan op den wil.

Toen ze daar in die hemelsche zaligheid lag, heeft ze in geen vier dagen geleden. Ze riep maar: „ik heb hemelsch banket en dat smaakt zoo heerlijk! Al dat aardse is mij veel te grof”.

Hetgeen van mevrouw E. ondankbaar was, en vermoedelijk niet gezegd is van wat de apotheker op het nachtkastje had neergezet.

Opmerkingen als deze behelzen niets nieuws. Maar voor sommige lezers kan het misschien een niet overbodige herinnering zijn, dat op deze wijze als christelijke mystiek wordt uitgegeven, wat eigenlijk een heiliger verklaring van heel gewone zielswerkingen is.

Men noemt den strijd tegen dergelijke voorstellingen een bewijs van „lichtheid”. Laat ons het omkeeren; dit is „licht”. „Zwaar” is anders.

Hier wordt zoo maar aan God toegeschreven, wat niets anders behoeft te zijn dan een eigen bloot psychische werking. Hier wordt een grond van verzekerdheid aangegeven, die wankel is. Het Woord gaat op den achtergrond; aan den Jezus der eigen aanschouwing wordt meer gedacht, dan in den Christus der Schriften geloofd. Laat men niet al te gemakkelijk beweren, dat gereformeerden het werk van den H. Geest gering achten. Want zij willen het niet met minder stellen. Omgekeerd, zij durven het met zoo weinig niet wagen.

Misschien vindt men de combinatie al te mal. Maar ze is het niet, omdat we al ons werk moeten wikkelen en wagen. Welnu: als het Jaarboek der Chr. Geref. Kerk het volk hier goede leiding geeft, en het dus op gezag van mevrouw E. werkelijk aan te nemen is, dat de Heere zelf door een bijzondere openbaring in bescherming genomen heeft de exegese van Jesaja 63, die in „den man van Bozra” den Christus als Verlosser ziet, laat dan haastig die exegese worden vastgelegd, en laat nooit weer een advertentie worden gedrukt in „De Weeker” ter aanbeveling van de Korte verklaring van den Bijbel, die bij den uitgever J. H. Kok verschijnt. Want daar is het anders gezegd; daar is zelfs de naam „Bozra” niet meer in den tekst gelezen.

Indien men dit niet wil, ja zelfs om die consequentie zou willen lachen, laat men dan zulke „mystiek” niet den volke voorleggen. Want relativisme is ongeestelijk, en zielen weiden mag niet spelen met de waarheid worden.

K. S.

BOEKBESPREKING.

De T. Hoekstra, „Twijfel”.

Wageningen — Gebr. Zomer & Keuning's Uitgeversmaatschappij, s. j.

In een trant uitgegeven geschrift van 100 bladzijden geeft prof. Hoekstra hier een verhandeling over den twijfel, met name den religieuzen twijfel. De hoogleraar bespreekt den religieuzen twijfel, zooals die voorkomt in den kring der Gereformeerden en bespreekt hem naar den norm der geref. belijdenis. Achtereenvolgens worden wezen en oorzaken van den religieuzen twijfel beschreven, wordt critiek erop uitgebracht en voor de geestelijke beaardiging van twijfelsaars breedte aanwijzing gegeven.

Prof. Hoekstra schrijft altijd klaar. Zijn taal is, zoowel in spreken als schrijven, helder en daarom weet hij den lezer mee te krijgen ook op moeilijke wegen. Hier is het niet anders. Van den twijfel wordt zoo gesproken, dat wie ernstig wil, ook het eerste deel van zijn betoog (waarin het vraagstuk van de psychologische zijde bezien wordt) wel volgen kan. De kennis-theoretische zijde van het probleem wordt dan ook niet behandeld: de hoogleraar, die de zielzorg leert, is hier aan het woord en geeft wenken voor het leven van de kerk en haar ambtelijken arbeid. Maar daarin gaat de groote waarde, die de studie van prof. Hoekstra heeft, niet op. Zij moet ook ter hand genomen worden door den eenzame, die zichzelf zijn twijfel niet belijden durft, en die toch hem wel kent. Hij zal hier een trooster vinden, die wel zonde noemt, wat zonde is, maar die overigens de gangen van zijn ziel toont te kunnen volgen en daardoor reeds hem kan verlossen van menige obsessie.

Het psychologische overzicht van deze studie bekoort door helderheid en overzichtelijkheid, en geeft o.m. ook waardevol materiaal tegen de opvattingen van b.v. dr. Stegenga. Het verblijdt ons, dat prof. Hoekstra ook een uitstap gedaan heeft naar de paradox van prof. Haitjema en onvoorwaardelijk de door hem voorgedragen gedachten als ongereformeerde terzijde stelt. Dat verheugt ons, niet alleen omdat we het met deze critiek van harte eens zijn, maar ook omdat erin uitkomt, dat ideeën als die van prof. Haitjema, hoe goed ook bedoeld, het relativisme in de hand werken, omkans alle banvloeken ertegen, en den twijfel voeden.

Laat velen zich de studie van prof. Hoekstra aanschaffen. Zij predikt de waarheid rustig, maar klemmend; ze laat natuurlijk wat natuurlijk is, maar waarschuwt dan ook te meer overtuigend tegen de verleiding van den booze en zijn Verneinen.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Delft (vac. K. Schilder): A. J. Bouma te Wansward en A. J. Fanyo te Ferwerd.
Haarlem (vac. Dr. J. Brinkman): Dr. C. Bouma te Zwolle en J. Wijnnga te Charlois.

Beroepen te:

Katendrecht (Rotterdam, 3e pred.-plaats): G. Laarman te Klundert.

Bedankt voor:

Nieuwerkerk a. d. IJssel: C. W. Keur te Boekensland.

Aangenomen naar:

Lopik: cand. C. Steenblok te Nieuwedorp.

Afscheid van:

Tzum: Mr. W. S. de Vries. Tekst: Hab. 3:2.

Intrede te:

Heemstede: Dr. J. H. Davinck. Tekst: Efes. 3:18 en 19a.

Overleden:

Dr. G. Davelaar, te Utrecht, en pred. van Lanteren, 78 jaar.
Dr. H. J. Schoolland, te Den Haag, en pred. van Augustinusg. Sorbusum, 84 jaar.
Dr. J. J. Bajema te Laren, en pred. van Oostman, 82 jaar.

Dr. J. G. Kunst. Na geruimen tijd ongesteld te zijn geweest, is Dr. J. G. Kunst, Geref. pred. te Arnhem, Zondagmorgen 11. voor 't eerst weer voor zijn gemeente opgetreden. Na de predikatie over Psalm 39 vs. 8 werd hem door de Gemeente Psalm 134 vs. 3 toegezongen.

Dr. Henry Beets. Naar gemeld wordt, wordt in de eerste helft van April hier te lande verwacht Dr. Henry Beets, van de Christian Reformed Church te Grand Rapids, zulks om in verband met de godsdienstige belangen der in Canada gevestigde Nederlanders, voor welke aangelegenheid hier te lande een commissie is ingesteld door de Evangelische Alliantie.

Van Nederland gaat Dr. Beets vermoedelijk naar Hongarije, in het belang van de zending onder Israëli.

Candidaten tot den H. Dienst. De heer S. Wouters, Theol. cand. te Emmora (bij Bolsward), is na preparator examen door de Classis Bolsward beroepbaar verklaard bij de Geref. Kerken in Nederland. De heer Wouters zal saarne des Zondags de Kerken dienen, maar kan eerst over eenige maanden een eventueel beroep in overweging nemen.

Dr. C. Vermaat. De Classis Bolsward der Geref. Kerken heeft Woensdag 11. weer behandeld de zaak tegen Dr. C. Vermaat te Makkum, wiens schorsingstermijn thans afgelopen was.

Dr. Vermaat was niet ter Classische Vergadering aanwezig. Wel was een schrijven van hem ingekomen, naar aanleiding waarvan de Classis besloot een commissie te benoemen, bestaande uit de predikanten: Th. D. Prins, J. Op't Hof en J. Hofman, alsmede twee ouderlingen, die met Dr. Vermaat zullen aansenpreken.

De vergadering werd in dien aanzien verlaagd tot 7 Februari a.s.

De Classis sprak als haar gevoelen uit, dat de schorsing gedurende dien tijd gelandhuud moet blijven.

Schenking van een hospitaal. De N. V. Klantische Cultuur-Mij heeft aangeboden een hospitaal te bouwen te Klaten (Java), voorloopig van 2 bedden, en dit ter exploitatie de Geref. Kerk van Delft met samenwerkende classes aangeboden. Bovendien zegt de Maatschappij een jaarlijsch bedrag toe tot bestrijding van de kosten van het ziekenhuis.

De afg. vergadering van Zondagsarbeiders op Midden-Java heeft voorgesteld dit aanbod te aanvaarden. In een vergadering van de zondags Kerk met deputaten der samenwerkende classes, werd dit voorstel met dankbaarheid aangenomen.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Hillegom: K. Groen, te Baarn en J. W. van Roo, te Schiedam.

Beroepen te:

Barendrecht: J. W. van Roo, te Schiedam.
Noordeloos: L. H. van der Meiden te Donirecht.

Dr. L. Baza. Tot herstel van gezondheid hoopt Dr. L. Baza, Chr. Geref. predikant te Tonge (bij Twello) naar Berlijn te gaan voor een rustkuur.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Westraan: R. Kok te Gouda.

Bedankt voor:

Stedrecht: A. de Blois, te Dirksland.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Leeuwarden (vac. R. Klein Wassink): R. ter Haar Dr. te Groenlo, A. E. K. Pols te Noordijk en C. G. Wagenaar te IJkwerf.

Beroepen te:

Kamperland (Z.): P. N. Tonsbeek te O. J. Vrouwen-Parochie, Munster: J. E. Klomp, te Oldereck.

Aangenomen naar:

Cothen (U): cand. D. Hokwerda, te Gaastmeer.
Rottum en Stitsward (toez.): cand. A. H. Heilemans te Amsterdam.

Bedankt voor:

Drogham: J. v. d. Pol, te Heeg.
Hedel: D. J. v. d. Graaf, te Ridderkerk.
Krabbenijke: N. Lugendijk te Nieuwerkerk a. d. IJssel.
Serooskerke en Kerkwerre: cand. A. H. Heilemans, te Amsterdam.

Afscheid van:

Drogham: Th. Kramer. Tekst: Rom. 13:12.